

Сіордія Л.З., Донецький державний
університет внутрішніх справ
Науковий керівник: Озерна І.В.,
кандидат юридичних наук,
завідувач кафедри державно-правових дисциплін
та публічного управління факультету №4,
Донецький державний університет внутрішніх
справ, м. Кропивницький

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Сьогоднішня ситуація із боротьбою за державність, політична та ідеологічна «русифікація» частини українських територій, системна і завчасна «довоєнна» пропаганда на території Луганської, Донецької областей, відсутність значного спротиву громадян окупованих територій під час повномасштабного вторгнення, говорить про наявність, в тому числі, і причинно-наслідкового зв'язку цих процесів із недостатнім, або не настільки ефективним, як хотілося б, національно-патріотичним вихованням. Саме існування таких квазіреспублік як ДНР та ЛНР, а також окупованого Криму, сьогодні слугує доказом слабкого патріотизму. Активна діяльність колаборантів та зрадників яскраво говорить про існуючі проблеми, напряду пов'язані з українською національною та громадянською ідентичністю. В Україні і сьогодні є люди, готові піти проти держави заради своєї власної вигоди.

Загострення «мовного питання» на всій території України на тлі системної і методичної «довоєнної» пропаганди на території теперішніх квазіреспублік свідчить про відсутність плановості і системності в такій роботі як національно-патріотичне виховання молоді в Україні з початку здобуття незалежності України, під час Помаранчевої революції, Революції гідності, слабкий патріотизм, відсутність стійкої ідентичності та самоідентифікації громадян цих територій, як української нації. Майже щоденне викриття колаборантів та зрадників говорить про те, що і сьогодні в Україні є люди, готові піти на зраду держави заради власної вигоди.

За Концепцією національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 6 червня 2022 року № 527, (далі – Концепція), «національно-патріотичне виховання дітей та молоді - це комплексна, системна і цілеспрямована діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, закладів освіти, сім'ї, громадських об'єднань та благодійних організацій, релігійних організацій та інших інститутів щодо формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності, любові до Батьківщини, турботи про благо свого народу, готовності до виконання громадянського і конституційного обов'язку із захисту національних інтересів, цілісності, незалежності України, сприяння становленню її як правової, демократичної, соціальної держави». Пріоритетом національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації [1].

Можна сказати, що національно-патріотичне виховання включає в себе такі складові:

1. Знання про історію та культуру своєї країни.
2. Розвиток патріотичних почуттів до своєї Батьківщини.
3. Виховання поваги до символів державності.
4. Формування громадянської свідомості та активної громадянської позиції.
5. Виховання любові до рідної мови та культури.
6. Розвиток відповідальності за майбутнє своєї країни.
7. Підвищення престижу військової служби.

Ці складові сприяють формуванню гармонійної особистості, готової внести свій внесок у розвиток своєї країни та захищати її інтереси.

Кінцевою метою наполегливої праці щодо національно-патріотичного виховання повинно стати самовизначення українців і самоідентифікація їх як нації, розуміння свого обов'язку як громадянина, готовність і прагнення захищати Україну, людські життя, гідно нести службу у Збройних Силах України, а також знання правдивої, «дійсної» історії своєї Батьківщини.

Аналогічного висновку приходять і автори Бондаренко Н.В. і Косянчук С.В., які вказують, що «...національно-патріотичне виховання

передбачає самоусвідомлення й самоідентифікацію українців; становлення пропозитивного світосприймання; світогляду, що ґрунтується на високих ідеалах служіння українському народові, формування патріота з глибоким розумінням громадянського обов'язку, готовності стати на захист материзни, здійснити героїчний подвиг задля збереження людського життя й процвітання Української держави; розвиток потреби у знанні правдивої історії України, бойових традицій, героїчних сторінок українського народу, його Збройних Сил в історичному минулому і в реальному часі; прагнення опанувати спеціальні військові та військово-технічні знання й готовність служити у Збройних Силах України; мотивацію щодо фізичного самовдосконалення» [2].

Національно-патріотичне виховання має важливе значення для розвитку суспільства та зміцнення держави, а саме сприяє формуванню громадянської свідомості та активної громадянської позиції, що є необхідними для ефективного функціонування демократичного суспільства. Має велике значення для формування моральних цінностей та якостей у молодого покоління, сприяє розвитку відповідальності, толерантності, солідарності та інших важливих якостей, які є необхідними для гармонійного розвитку особистості та побудови сильного суспільства. Крім того, патріотизм є важливою складовою частиною національної безпеки та здатності країни до захисту своїх інтересів. Воно також сприяє об'єднанню українського народу та зміцненню соціально-економічних, а також духовних та культурних основ розвитку українського суспільства і держави.

Національно-патріотичне виховання молоді є складовою частиною загального національно-патріотичного виховання. У цьому процесі молодь відіграє важливу роль, оскільки саме вона буде вирішувати подальшу долю України. Важливо робити акцент на вихованні саме молоді, оскільки молодь є основою майбутнього суспільства. Дорослі, літні люди вже мають сформовану «радянську» ідеологію і пристосувальні стратегії поведінки. Молодь же тільки знаходиться у процесі формування власної «картини світу» та життя у ньому. Під молоддю маються на увазі молоді люди і підлітки від 10 до 24 років. Саме молодь є фундаментом майбутніх довгострокових змін в суспільстві, своєрідною

інвестицією зусиль у виховання покоління з абсолютно іншими ціннісними орієнтирами.

Як висновок можемо визначити, що національно-патріотичне виховання представляє собою комплекс заходів орієнтований на здобуття народом свідомої поваги та любові до своєї Батьківщини, прагнення захищати та розбудувувати міцну націю та державу, піклування про благо та майбутнє України як суверенної території, а національно-патріотичне просвітництво спрямоване на формування патріотичного світогляду, міцних моральних основ самоідентифікації українців як нації, «українолюблячої» громадянської позиції та стійких навичок патріотичної та європейської поведінки.

Список використаних джерел

1. Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641. Наказ МОН України від 06.06.2022 № 527. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text> (дата звернення: 29.11.2023).

2. Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації [для вчителів, методистів, авторів програм і підручників, науковців, викладачів, студентів закладів професійної й вищої освіти, управлінців, політиків]. Київ: Фенікс, 2022. 64 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732103/1/BNV%20KSV%202022rek.pdf> (дата звернення: 29.11.2023).